

18
16
23

Muini. Jla 29. 07

yhtä ja toista Vehkalahdesta ja Virolahdesta, muistinpantu tiedustusretkeestä Heinäk. alussa 1907.

[Kirjotukseen kuuluu 4 valokuvaa]

Vehkalahdi. Vehkalahden pitäjässä on Mäntylahden Toakilan maalla tien kummallakin puolella, kylästä n. 2 km. Haminaan päin 2 kiveä, joita kutsutaan "pistolikiviksi". Kerrotaan, että tässä aikoinaan on ollut keskenään kaksintaistelua kaksi upseeriä, kumpikin saksien omalla kivellään ja ampuen kuoliaaksi toisensa. Siitä kiven nimi.

Vehkalahdi.

Suursuon kumpu. Vehkalahden puolella, vaikka aivan Virolahden sydän- eli Syvänkylän maiden rajalla on Mäntylahden kylän Mikko Joensuuun maalla n. k. Suursuon länsipuolella, suosta n. 50 mtr. päässä hieta kumpu, jonka halkaisijat ovat 14,50 ja 12 mtr. Kumpu on pääasiassa keestä hietaa; siellä täällä on kuitenkin kiinteitä suurempia kiviä. Ympäriöivä kangas on myöskin hietaa. Kummun ympärillä käy n. 2 mtr. leveä ojantapainen syvennys yll' ympäröijä on osaksi suosammalleen peittora. Itse kummun keskellä on n. 7 mtr. halkisijaltaan oleva syvennys, jonka keskikohdalla vielä on n. 70 cm² laava neliskulmainen kuoppa, minkä syvyys on 1 mtr. Kummun korkeus (ei absoluuttinen, vaan kaltevan reunaa pitkin mitattuna) ojan pohjasta on 4,10 mtr.

Paikka on 9 suuntaa runsas kilometri lin.

nuntielä merelle, jonka kanssa Suursuo ei ai-
van äskettäin ole voinut olla yhteydessä. Kummulla
ei lienekään mitään muinaistieteellisiä merkityksiä,
vaan on se omikainen kuonon muodotus. Kun sitä
lastalla kaivoin, tavalta kypä runsaasti hiiltä,
sekä kuopan keskellä etä kummun länsipuolella,
mutta hiili on suureksi osaksi kuonon pöytämaa.
Tulessa palautta hiiltä länsisyrajasta otin mu-
kaani, ja on se luokiteltu H. M. C. 4908:4.

A. R. Blomqvistilla on Kymmin kirkkokuorta-
kertomuksessaan tieto, että paikalle olisi ihmisiä
haudattu. Mitään sellaista tamma ei täällä tun-
nettu. Mainittakoon kumminkin, että Suursuon
rannalla oli muka ihmisiä isonvihan aikana
piilossa - niin kerrottiin.

Kaikkialla kummussa oli maa hyvin get-
meitä ja löycää - syvennäälläkin.

Virolahti: Kun Suvankylän Koukia keskikievarista ajaa
"Pyölimäki:" edelleen itään päin, on tien oikealla puolella nykyinen
Länsikylän, ent. Honkarbölen maalla korkeavaainen
vuori nimeillä Pyölimäki. Vuoren huipulla on syven-
nys, jonka epäilemättä on tehnyt syövyttävä vesi,
"non vi sed saepe cadendo." Sanotaan että täällä
vuorella on entisaikaan mestattu lapsen mur-
hasta eräs nainen, joka sille päälle alas päin hau-
dattiin tuohon kaulion onkaloon, jota vieläkin sa-
netaan "Vanhan pican haudaksi."

Virolahti:

Häidenkiukaila.

Ennenkuin Pyölimäelle tullaan, eroaa tie vasem-
malle metsätie, joka johtaa Jämsenkylään. Tä-
ssä tiellä n. 1/2 km. päässä on Länsikylän Mailla Ri-
taniitynkallio, joka on nimensä saanut alla olevas-
ta niitystä, mistä pitkiä aikoja on kärkejä käytetty.
Vuorella on joukko kivilatamuksia. Ensimmäinen

1. on nelikulmaisesti pyöreä, halkasijailtaan 5 x 6 mtr. Siitä W suuntaan on 1 mtr. päässä Foinen
2. laTomus, suuruudet (läpimitat) 6 x 6 mtr. ja siihen liittyy välittömästi kolmas, nelikulmainen, laTomus 6 x 3,5 mtr. Kunkin korkeus on n. 1/2 mtr.

Viimemainitusta laTomuksesta n. 15 mtr.

4. päässä on taas laTomus (4), jonka suuruus 4,9 x 5,1 mtr. Se on nelikulmainen ja kivikehäällä varustettu. Tästä n. 2 mtr NW on vielä jäännös (5) n. 3,9 m. halkasijaltaan.

KivilaTomusten keskinäinen asema on seuraava:

Kun jatketaan edelleen tietä pitkin ohinaiden vareiden järvikyliän päin meren rannalle asti, on tien oikealla puolella olevaa korkeaa vuorella laika komea kaksoishiidenkiiva, jonka koko pituus on 13,5 ja 5 mtr. Pohjoispuolinen, jonka mitat ovat n. 5 x 5 mtr, on ollut kehällä varustettu, eikä aikuun yhteydessä eteläpuoleisen kanssa. Ne ovat kumpikin nyt pahasti hävitellyt, joten korkeus ei liene 1/2 mtr. suurempi. Tekota ja on yleensä samallainen kuin länsi-luomen hiidenkiivaissa (arv. ovat Riitaniityn kalliokin laTomukset seccaisia), ja niin on asemakin eteläpuolella n. 200 mtr. päässä on näet Pujolin-pohjan lahti, merenlahdeema, ja korkeasta vuorelta on hyvin kaunis näkyala. Vuoren omistaja nyt Klami.

lan O. y. Toimi.

Hiidenkiukaila on vielä parissa muissa
sa paikoin pitäjässä (A. R. Blomqvist, Kymmin kirkko,
kuntakerholma) mutta niissä en käynyt muuta kuin
yhdeksi ja sekin osastautui olevan luonnon työtä.

Se oli Serikkilän Hyypiän kaivosta, joka oli peitetty
suunnattomilla eräisillä kivilä ja jääkäden
aikuisella kivivallilla. Siitä otin valokuvan (n° 4)

Helsingissä, elok. 7 p. v. 1907

A. M. Faergeman

Vare, Vorolanti.

1-3 kestomukrova

1

L.136

2244

Paalokuva no 4.

Virolahti, Seikkälän Hyppian vuo-
ren luonnontiedotuksia. —

Virolahti Seikkälän Hyppian vuo-

L.136

2248

Vireolani, varcata; 4-5 kestom.

L.136

2243

Vare Virolanda

Virasakti, Kassisare 6-7 Westom

L.136

224